

Doğma, canım-varlığım qədər
sevdiyim Azərbaycanım
mənim qibləgahımdır

İlham Əliyev

Qəzet 1921-ci
ildən çıxır

ŞƏRQ qapısı

Təsisçi: Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi və Nazirlər Kabineti

Sayı: 245 (20.899)

28 dekabr 2013-cü il, şənbə

Gündəlik ictimai-siyasi qəzet

www.serqqapisi.az

Qiyməti 20 qəpik

Rəsmi xronika

Dekabrın 27-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Akademiyasının açılışında iştirak etmişdir.

Dövlətimizin başçısı ümummilli lider Heydər Əliyevin akademiyanın həyatında ucaldılmış abidəsinin önünə gül dəstəsi qoydu.

Prezident İlham Əliyev akademiyanın rəmzi açılışını bildirən lenti kəsdi, burada yaradılmış şəraitlə tanış oldu. Azərbaycan Prezidentinin 2008-ci il 2 iyun tarixli Sərəncamı ilə yaradılmış akademiya xüsusi ixtisaslı ali təhsilli kadrların hazırlanması, əməkdaşların ixtisaslarının artırılması və fəvqəladə hallar sahəsində elmi-tədqiqat işlərinin aparılmasını həyata keçirən xüsusi təyinatlı təhsil müəssisəsidir. Dövlətimizin başçısının 2009-cu il 10 iyul tarixli Fərmanı ilə akademiyanın Nizamnaməsi təsdiq edilmişdir.

Məlumat verildi ki, akademiyanın strukturuna həyat fəaliyyətinin təhlükəsizliyi, yanğın təhlükəsizliyi, kadrların yenidən hazırlığı və ixtisasartırma, qiyabi təhsil fakültələri və altı kafedra daxildir. Burada tədris Avropa Kredit Köçürməsi Sisteminin tələblərinə uyğun olaraq aparılır.

Dövlətimizin başçısı akademiyanın kollektivi ilə görüşdü.

Sonda xatirə şəkli çəkdirildi.

Milli birliyin təmin olunmasında ulu öndər Heydər Əliyevin rolu

Dünən M.S.Ordubadi adına Naxçıvan Muxtar Respublika Kitabxanasında “Milli birliyin təmin olunmasında ulu öndər Heydər Əliyevin rolu” mövzusunda tədbir keçirilmişdir. Tədbiri giriş sözü ilə kitabxananın direktor müavini Rəhilə Məmmədova açmışdır.

Sonra Naxçıvan Muxtar Respublikası Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin əməkdaşı Həsən Kərimovun “Milli birliyin təmin olunmasında ulu öndər Heydər Əliyevin rolu”, kitabxananın direktor müavini Rəhilə Məmmədovanın “Azərbaycanlıların milli birlik günü” və şöbə müdiri Yeganə Rüstəmovanın “Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü” mövzularında məruzələri dinlənilmişdir.

Məruzələrdə bildirilmişdir ki, hər bir xalqın taleyi ilə bağlı böyük ideyalar yalnız zamanın, dövrün reallıqlarını düzgün dəyərləndirən, gələcək barədə aydın təsəvvürlərə malik olan fenomen şəxsiyyətlərin əzm-kar fəaliyyəti nəticəsində gerçəkləşir. 31 dekabrın “Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü” kimi qeyd edilməsi də məhz ulu öndər Heydər Əliyevin tarixi xidmətləri

ilə bağlıdır. Hələ 1991-ci il dekabrın 16-da dahi şəxsiyyətin təşəbbüsü ilə Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məclisi dünya azərbaycanlılarının həmrəylik gününün qeyd olunması haqqında qərar qəbul etmişdir. Bu əlamətdar bayram ilk dəfə Naxçıvanda geniş qeyd olunmuş, azərbaycanlıların mənəvi birliyinin rəmzinə çevrilmişdir. Ümummilli lider Heydər Əliyev 1993-cü ilin iyun ayından etibarən ölkədə milli birliyi, vətəndaş həmrəyliyinə təmin etməklə yanaşı, Azərbaycan diasporunun və lobbisinin formalaşdırılması istiqamətində də ardıcıl, məqsədyönlü siyasət yürütmüşdür. Dünyanın müxtəlif ölkələrində yaşayan azərbaycanlıların milli icma cərcəvəsindən çıxaraq mütəşəkkil diaspor halında formalaşması və güclənməsi, məskunlaşdığı ölkələrdə siyasi, iqtisadi fəaliyyətlərinin genişləndirilməsi, yerli cəmiyyətə sıx inteqrasiyası bu siyasətin prioritet istiqamətlərini təşkil etmişdir.

Qeyd olunmuşdur ki, 2001-ci ilin noyabrında keçirilmiş Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayı milli həmrəyliyin təmin olunması prosesini daha da gücləndirmiş, Azərbaycan diasporunun formalaşması və inkişafının prinsipial istiqamətlərini müəyyənləşdirmiş, diaspor quruculuğu işinin dövlət siyasətinin tərkib hissəsi olmasının təsdiqi kimi tarixilik qazanmışdır.

Sonda ümummilli lider Heydər Əliyevin həyat və fəaliyyətinə həsr olunmuş kitablardan ibarət sərgiyə baxış olmuşdur.

Dünən Naxçıvan Muxtar Respublikası Gənclər və İdman Nazirliyində keçirilən tədbirdə muxtar respublika ali məktəblərinin bir qrup tələbələri iştirak ediblər.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Konstitusiyasının qəbul edilməsinin 15 illiyi qeyd olunub

Tədbiri giriş sözü ilə gənclər və idman nazirinin müavini Məcid Seyidov açıb.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğunun Hüquqi təminat və informasiya şöbəsinin rəisi Faiq Səfərov məruzə ilə çıxış edərək bildirib ki, dövlət müstəqilliyinin əldə edilməsi, ictimai həyatın siyasi və iqtisadi sahələrində aparılan keyfiyyət dəyişiklikləri və bütün bunların nəticəsi kimi 1995-ci il 12 noyabrda ümumxalq səsverməsi yolu ilə qəbul edilən Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası Naxçıvan Muxtar Respublikasının Konstitusiyasının qəbul edilməsi zərurətini yaradıb.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Konstitusiyasının muxtar respublikanın konstitusion statusunun və Naxçıvanın muxtariyyətinin əsası kimi əhəmiyyətindən bəhs edən məruzəçi muxtar respublikanın muxtariyyət statusunun formalaşması, Konstitusiyasının yaranması tarixinə nəzər salıb, Naxçıvan Muxtar Respublikasının sözügedən dördüncü Kons-

titusiyasının 1998-ci il dekabrın 29-da Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi tərəfindən “Naxçıvan Muxtar Respublikasının Konstitusiyasının təsdiq edilməsi haqqında”

Azərbaycan Respublikasının Konstitusiya Qanunu ilə təsdiq edildiyini deyib.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Gənclər və İdman Nazirliyinin və Yeni Azərbaycan Partiyası Naxçıvan Muxtar Respublika Təşkilatı Heydər Əliyev adına Gənclər Birliyinin təşkil etdiyi tədbirdə Konstitusiyanın Naxçıvan Muxtar Respublikasının statusunu müəyyənləşdirən, qanunvericilik, icra və məhkəmə hakimiyyətini təsdiqləyən, əsas insan və vətəndaş hüquq və azadlıqlarını əks etdirən fəsil və maddələri təhlil olunub.

Bayramlar ərəfəsində hərbi hissələrə sovqat aparılması ənənə halını almışdır

Ordunun inkişafı, döyüş qabiliyyətinin artırılması, onun maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi, müasir texnika və silahlarla təminatla yanaşı, xalq-ordu birliyinin də güclü olmasından asılıdır. Xalq-ordu birliyinin gücləndirilməsinə daim diqqətlə yanaşan ümummilli liderimiz Heydər Əliyev demişdir: **“Xalq, dövlət orduya ümid edir, orduya güvənir. Ordu isə xalqın, dövlətin dəstəyinə güvənir. Dövlət xalqındır, xalq üçündür, millət üçündür. Ordu xalqındır və ordu xalq üçündür, millət üçündür. Güman edirəm ki, bu anlayışlar heç vaxt unudulmayacaqdır”**.

Əsas ulu öndərimiz tərəfindən qoyulan xalq-ordu birliyi ənənəsi bu gün ölkəmizdə, o cümlədən Naxçıvan Muxtar Respublikasında uğurla davam etdirilir. Xidməti vəzifələrini layiqincə yerinə yetirmələri üçün dövlətimiz tərəfindən hər cür şərait yaradılan hərbiçilərimiz eyni zamanda xalqın diqqət və qayğısı əhatəsindədirlər.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri xalqla ordunun birliyinin ölkənin möhkəmlənməsində əsas şərtlərdən biri olduğunu önə çəkərək demişdir: **“Ordumuz günü-gündən güclənir, inkişaf edir, ölkəmizdə sabitlik, əmin-amanlıq möhkəmlənir. Bütün bunlar imkan verir ki, biz də muxtar respublika iqtisadiyyatını gücləndirək, ordu quruculuğuna diqqəti artıraraq və torpaqlarımızın qorunmasında fəal iştirak edək. Bunun üçün isə hər bir vətəndaş özünə, öz vicdanına hesabət verməlidir: mən ordu üçün nə etmişəm? Əgər hər bir vətəndaşımız orduda xidmət edən əsgəri düşünürsə, orduda xidmət edən əsgərlərimiz isə vətəndaşlarımızı dü-**

şünürsə, bu, əsl həmrəylikdir”.

Hər il olduğu kimi, bu il də muxtar respublikanın nazirlik, komitə, agentlik, idarə, müəssisə və təşkilatlarının kollektivləri 31 Dekabr – Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü və Yeni il bayramı ərəfəsində hərbi hissələrə gedir, onlara bayram sovqatları aparır, şəxsi heyətlə görüşlər keçirirlər.

Dünən Naxçıvan Muxtar Respublikası Daxili İşlər, Rabitə və İnformasiya Texnologiyaları, Gənclər və İdman, Nəqliyyat nazirliklərinin, Dövlət Gömrük Komitəsinin, Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsinin, Dövlət Miqrasiya Xidmətinin, Dövlət Energetika Agentliyinin, Daşınmaz Əmlakın Dövlət Reyestri Xidmətinin, Mərkəzi Seçki Komissiyasının, Azərbaycan Respublikası Hesablama Palatasının Naxçıvan Muxtar Respublikası üzrə İdarəsinin və digər təşkilatların nümayəndələri hərbi hissələrə bayram sovqatları aparıblar.

Əsgər və zabitlərlə görüşlərdə qeyd edilib ki, Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin Naxçıvan Muxtar Respublikası ərazisində yerləşən hərbi hissələrinin döyüş qabiliyyəti artırılır, etibarlı müdafiənin təşkili üçün müasir texniki imkanlar yaradılır. Göstərilən yüksək diqqət və qayğı nəticəsində bu gün muxtar respublikamızda bütün hərbi hissələrdə – dağ şəraitində və hakim yüksəkliklərdə yerləşən tabor mərkəzlərində, bölük və tağım dayaq məntəqələrində yüksək səviyyədə xidmət təşkil edilib. Ordumuzu daha qüvvətli edən amillərdən biri də xalq-ordu birliyinin təmin olunmasıdır. Bu birlik xalq tərəfindən orduya verilən yüksək mənəvi dəstəkdir.

Xəbərlər şöbəsi

Orta məktəb müəllimləri üçün təlim-seminar

Dekabrın 27-də Naxçıvan Dövlət Universitetində muxtar respublikadakı ümumtəhsil məktəblərinin bir qrup müəllimləri üçün kimya, fizika, biologiya fənləri üzrə təlim-seminar keçirilmişdir. Naxçıvan Muxtar Respublikası Təhsil Nazirliyi ilə birgə keçirilən təlim-seminarın açılış tədbirində əvvəlcə Universitet televiziyasının hazırladığı “Davamlı inkişafa doğru” adlı sənədli film nümayiş olunmuşdur.

Sonra universitetin rektoru, professor Saleh Məhərrəmov çıxış edərək universitetdə tədris üçün yaradılan yüksək şəraitdən, qazanılan uğurlardan danışmışdır.

Təhsil naziri Piri Nağıyev çıxış edərək Azərbaycanda, o cümlədən Naxçıvan Muxtar Respublikasında ümummilli lider Heydər Əliyevin təhsil strategiyasının uğurlu davamından bəhs etmişdir. Qeyd olunmuşdur ki, muxtar respublikada ümumtəhsil məktəblərində fənlərin tədrisinin inkişafına, müəllimlərin peşə hazırlıqlarının yüksəldilməsinə, şagirdlərin bu sahədəki bilik və qabiliyyətlərinin artırılmasına xüsusi diqqət və qayğı göstərilir. Əvvəlki illərdə olduğu kimi, bu il də 2013-2014-cü tədris ili başlayanadan bu günə qədər muxtar respublikada müasir avadanlıqlarla təchiz olunmuş 18 ümumtəhsil məktəbi binasının istifadəyə verilməsi bu

diqqət və qayğının bariz ifadəsidir. Bildirilmişdir ki, 2009-cu ildən etibarən orta məktəblərdə elektron lövhələrin tətbiqindən sonra ümumtəhsil məktəblərində dəqiq elmlərə maraq artmışdır. Belə ki, 2013-cü ildə I ixtisas qrupu üzrə ali məktəblərə qəbul imtahanlarında yüksək bal toplayan şagirdlərin sayı ötən ildəkinə nisbətən iki dəfə artaraq 55 nəfərə çatmışdır. Təhsil işçiləri qarşısında duran mühüm vəzifələrdən də danışan təhsil naziri nazirliyin bilavasitə nəzarəti və universitetin yüksək təşkilatçılığı ilə keçirilən və müəllimlər üçün faydalı olan belə təlim-seminarların gələcəkdə müxtəlif fənlər üzrə də təşkil ediləcəyini bildirmişdir.

Universitetin tədris işləri üzrə prorektor, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Surə Seyid çıxış edərək kimya, fizika, biologiya fənləri üzrə keçiriləcək təlim-seminarın qrafiki haqqında məlumat vermişdir.

“Mən həyatım, bütün əmək fəaliyyətim dövründə ancaq xalq üçün, insanlar üçün düşünmüşəm, xalq üçün, insanlar üçün yaşamışam”, – deyən ulu öndərimiz Heydər Əliyev bütün ömrünü canı, qanı qədər sevdییi, özünə əbədi qıbləğah saydığı doğma Vətənə fədakar xidmətə həsr etmiş, xalqımızı nurlu səadətə qovuşdurmuşdur. Bütün zamanların ən böyük Azərbaycanlısı, ümummillı liderimiz Heydər Əliyevin möhtəşəm fəaliyyəti Vətənə, xalqa şəərəfli xidmətin ideal nümunəsi olduğı kimi, onun mükəmməl təlimi, konseptual nəzəri-ideoloji irsi də son dərəcə qiymətlidir.

Sosial, siyasi, iqtisadi və mədəni həyatın bütün sahələri ilə bağlı ulu öndərimizin söylədiyi dəyərli fikirlər, verdiyi tövsiyələr bu gün üçün də, gələcək üçün də ölçüyəgəlməz əhəmiyyətə malikdir. Bu baxımdan ulu öndərimizin insanın şəxsi ləyaqəti, mənəvi tərbiyəsi, cəmiyyət-dəki mövqeyi, Vətən və xalq qarşısında məsuliyyət hissi və sair barədə bütöv bir sistem təşkil edən mükəmməl, müdrik qənaətləri hər bir vətəndaş üçün misilsiz həyat dərslidir. Görkəmli dövlət xadiminin aşağıdakı qiymətli fikri bütün dövrlərdə və cəmiyyətlərdə hər bir insan üçün əsl fəaliyyət devizi, yaşam prinsipi kimi daim öz möhtəşəmliyini saxlamaq iqtidarındadır: **“Həyatın mənası çox, yaxud az yaşamaqdan ibarət deyil. Onun əsas mənası bu həyatda öz yerini tutmaq, mövqeyini müəyyən etmək, ləyaqət göstərmək və başqaları üçün nümunə olmaqdır”.**

Ümummillı liderimiz ölkənin hər bir sakininin də məhz Vətənə, xalqa sədaqətlə xidmət göstərmək, layiqli vətəndaş olmaq ruhunda, milli ideyalar əsasında tərbiyəsini, mənəvi kamilliyini çox vacib vəzifə saymışdır. **“Mən istərdim ki, hər bir şəxs öz mənəviyyatını hər şeydən üstün tutsun”,** – deyən dahi rəhbər hər bir şəxs üçün mənəvi ləyaqəti əvəzsiz keyfiyyət hesab etmiş, ona böyük əhəmiyyət vermişdir. Həyatın mənasını mənəvi ucalığın ülvyyətinə, əbədiyyətinə görə dahi şəxsiyyətin dəqiq, müdrik qənaəti belədir ki: **“İnsan mənəviyyat üçün yaşamaqlıdır. Mənəviyyatını qoruyan, yaşadan insan əbədi olacaqdır”.**

O da ayrıca qeyd olunmalıdır ki, ümummillı liderimiz Heydər Əliyev mənəvi tərbiyə, əxlaqi saflıq məsələlərinə kompleks şəkildə yanaşmış, bunun dərin ictimai mündəricəsinə də xüsusi fikir vermişdir.

Başqa sözlə deyilsə, ulu öndər mənəvi kamilliyi fərdi xarakter daşıyan bir proses saymamış, onu cəmiyyətin sosial-mənəvi amalları kontekstində qiymətləndirmişdir. Çünki hər bir cəmiyyət şəxslərdən, fərdlərdən ibarətdir, toplumun bütövlükdə sağlam əsaslar üzərində qurulması, yüksək amallara xidmət etməsi üçün məhz cəmiyyəti təşkil edən hər bir vətəndaşın yetkinliyi, kamilliyi, Vətən və xalq qarşısında öz bərc və məsuliyyətini dərk etməsi, layiqincə yerinə yetirməsi çox vacib faktordur. Bu mənada görkəmli dövlət xadimi Heydər Əliyev mükəmməl mənəvi dəyərlər sisteminin xalqı öz ətrafında birləşdirmək imkanlarına yüksək qiymət verməklə onun geniş ideoloji funksiyasına məxsusi diqqət yetirmişdir: **“Xalqı həmişə mənəviyyat birləşdirmişdir. Çünki başqa əsaslara nisbətən mənəvi əsaslar daha üstündür”.**

Göründüyü kimi, dahi rəhbər ümummillı mənafeələr naminə birləşmək, vətəndaş həmrəyliyini təmin etmək sahəsində mənəviyyat faktorunun, milli-mənəvi dəyərlərin digər amillərlə müqayisədə daha üstün rola malik olduğunu ayrıca vurğulamışdır. Ümummillı liderimiz Heydər Əliyev mənəviyyatın itirilməsini, bütövlükdə, Vətənin, xalqın, dövlətin taleyi üçün çox təhlükəli saymışdır. **“Əgər mənəviyyat pozulmuşdursa, hər şey pozulacaqdır”,** – deyən ulu öndər cəmiyyət həyatının bütün sahələrində yüksək mənəvi prinsiplərə, əxlaqi dəyərlərə, nəcib amallara əməl etməyi həmişə mühüm vəzifə kimi önə çəkmiş, bu istiqamətdə ardıcıl, qətiyyətli fəaliyyət göstərməyi vacib saymışdır: **“Cəmiyyətə**

timizdə saf mənəviyyatı bərqərar etmək, inkişaf etdirmək, bütün mənfi hallara qarşı mübarizəni gücləndirmək əsas vəzifəmizdir”.

Vətənə, xalqa layiqli xidmət göstərməyi yetkin mənəviyyatın üzvi tərkib hissəsi sayan ulu öndərimiz həqiqi mənəvi prinsiplərin

bəxş etdiyi ucalığı, ləyaqəti də yüksək qiymətləndirmişdir. Dahi rəhbər məxsusi vurğulamışdır ki, tarix boyu əsl mənəviyyat sahibləri həyatın dolanbacları, kəşməkəşləri ilə qarşılaşanda da, məhrumiyyətlərə, çətinliklərə düçar olanda da öz yollarından dönməmiş, ülvı, nəcib amallarından çəkinməmişlər. Bu isə onlara daim mənəvi ucalıq bəxş etmişdir.

Elə buradaca bir daha minnətdarlıqla qeyd etmək yerinə düşər ki, ulu öndərimiz Heydər Əliyevin bütün həyatı, fəaliyyəti məhz ali mənəviyyatın, əsl mənəvi ucalıq və ləyaqətin ən parlaq nümunəsidir. Vətənin və xalqın üzləşdiyi ən böyük çətinlikləri də məhz yenilməz iradəsi, müdrik dühası, möhtəşəm siyasəti və pak mənəviyyatı ilə dəf edən, bizi əbədi səadətə qovuşduran böyük şəxsiyyət nəsilərə nümunədir.

Böyük dahinin mənəviyyat konsepsiyasında həqiqətpərəstliyin, doğruluğun, yalanlara uymamağın da müvafiq dəyərləndirilməsi vardır: **“Mən həmişə həqiqəti sevmişəm və həyatım da həqiqət üzərində qurulmuşdur!”** sözləri də məhz bu qayənin nuruna boyanmışdır.

Ulu öndər Heydər Əliyev həm bugünkü, həm də gələcək nəsillərin Vətənə sədaqət, xalqa xidmət, təmiz mənəviyyat, saf əqidə, sağlam əxlaq prinsipləri əsasında formalaşdırılması işinə sistemli, məsuliyyətli bir proses, aktual vəzifə kimi baxmışdır. Ölkənin gələcəyinin böyüməkdə olan nəsilləri necə və hansı ruhda yetişdirməkdən, tərbiyə etməkdən çox asılı olduğunu vurğulayan ulu öndərimiz demişdir: **“Uşaqlar bizim gələcəyimizdir. Gələcəyimizi nə cür**

tərbiyə edəcəyiksə, böyüdəcəyiksə, ölkəmizin, millətimizin, dövlətimizin gələcəyi bundan asılı olacaqdır”. Görkəmli dövlət xadimi uşaq, yeniyetmə və gənclərin müasir tələblər səviyyəsində formalaşması üçün onlara yüksək savad, dərin bilik verilməsini çox mühüm şərt saymış,

bununla yanaşı, digər mühüm faktor da təhsil alanların mənəvi kamilliyində, əqidə saflığında görmüşdür. Başqa sözlə deyilsə, Heydər Əliyev təlimində təhsillə tərbiyənin, mükəmməl biliklə yüksək mənəviyyatın vəhdəti son dərəcə mühüm prinsip kimi əsaslandırılmışdır. Təhsil ocaqlarının tərbiyəedici funksiyasına xüsusi fikir verən müdrik dahinin aşağıdakı sözləri də bu ali həqiqətin ifadəsidir: **“Təhsil ocaqlarında gənclərimizi xalqımızın mənəvi dəyərləri əsasında tərbiyələndirmək, mənəvi cəhətdən sağlam və saf insanlar tərbiyə etmək məsələsi mühüm yer tutmalıdır”.**

Ulu öndər mənəvi yetkinliyi, kamilliyi ölkəyə layiqli övlad olmağın vacib faktorlarından saymışdır. Dahi rəhbərimizin müdrik tövsiyəsi belədir ki, əsl pedaqoq olmaq, şagird və tələbələrə mükəmməl, hərtərəfli bilik vermək, onları nəcib mənəvi amallara sədaqət ruhunda yetişdirmək üçün müəllimin özü bu yüksək keyfiyyətləri dərinləndirən mənimsəməli, yetirmələrinə nümunə olmalıdır: **“Məktəbdə, universitetdə formalaşan gənc, Azərbaycanın gələcək vətəndaşı gərək, birincisi, mənəviyyatca saf olsun. Ona görə də gərək mənəvi saflıq ali məktəblərdə, orta məktəblərdə hökm sürsün... Ona görə də gərək onun müəllimləri, tərbiyəçiləri özləri vətənpərvər olsunlar, vətən-**

Hazırda müstəqil Azərbaycanda, onun ayrılmaz tərkib hissəsi olan, böyük intibah dövrünü yaşayan Naxçıvanda ulu öndər Heydər Əliyevin əməli və əməlləri bütün istiqamətlərdə, o cümlədən mənəvi tərbiyə sahəsində yüksək səviyyədə həyata keçirilir, dahi rəhbərin əbədiyaşar təliminin, möhtəşəm siyasi kursunun təntənəsi özünü parlaq şəkildə göstərir.

Hüseyn HƏSİMLİ
Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin deputatı,
filologiya elmləri doktoru

Muxtar respublikada həyata keçirilən təhsil islahatları insan kapitalının formalaşdırılmasına xidmət edir

Müasir təhsil infrastrukturunun yaradılması ölkəmizin gələcək inkişafı modelini formalaşdırən başlıca amillər sırasındadır. Artıq Azərbaycanda insan kapitalının yaradılması prinsipinə xidmət edən ümumtəhsil hərəkatı geniş vüsət almışdır. Hələ ötən əsrin 70-80-ci illərində ümummillı liderimiz Heydər Əliyev tərəfindən əsası qoyulan təhsil strategiyası bu gün ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi altında müasir dövrün tələbləri də nəzərə alınmaqla davam etdirilir. **“Biz iqtisadi potensialımızı insan kapitalı potensialına çevirməliyik”, – deyən ölkə Prezidenti təhsilin inkişafını dövlət siyasətinin prioritet istiqamətlərindən birinə çevirmişdir.**

Bu gün Azərbaycanın ayrılmaz tərkib hissəsi olan Naxçıvan Muxtar Respublikasında da təhsilin inkişafı diqqət mərkəzində saxlanılır. Hər il yeni məktəb binaları tikilir, müasir tədris avadanlıqları quraşdırılır, şagirdlər pulsuz dərslər və ədəbiyyatlarla təmin olunurlar. Son 18 ildə Naxçıvan Muxtar Respublikasında 200-dən artıq ən müasir maddi-texniki baza ilə təchiz olunmuş ümumtəhsil və peşə məktəbləri, o cümlədən məktəbdənkənar tədris müəssisələri tikilərək istifadəyə verilmisdir.

Müasir təhsil modeli tədris prosesini sadələşdirməklə yanaşı, şagirdlərin informasiya texnologiyalarından istifadə imkanlarını da xeyli artırır. Bu gün muxtar respublikada istifadəyə verilən məktəb binalarında kompüter otaqları və elektron lövhəli siniflər yaradılır, şagirdlər elektron dərslərlərdən istifadə edirlər. Artıq ümumtəhsil məktəblərində 3409 kompüter və 548 elektron lövhə quraşdırılmış, hər 13 şagird 1 kompüterlə təmin edilmişdir. Ümumtəhsil məktəblərində mövcud olan kompüterlərin 2849-u, yəni 84 faizinin internet şəbəkəsinə qoşulması təhsilin interaktiv əsaslarını gücləndirməklə yanaşı, sənəd qəbulu kampaniyasını da xeyli sadələşdirmiş, şagirdlərin əlavə vaxt itkisinə yol vermədən təhsil aldıqları məktəblərdə sənəd vermələrinə imkan yaratmışdır. Yaradılan şəraitin nəti-

cəsidir ki, ötən tədris ilində ümumtəhsil məktəblərini bitirən 4186 məzundan 3238-i, yəni 77,07 faizi ali məktəblərə sənəd vermiş, məzunlardan 15-i qızıl, 9-u gümüş medala layiq görülmüşdür. Sənəd verənlərdən 1577-si oğlan, 1661-i isə qızlar olmuşdur.

İmtahanlarda iştirak edən abituriyentlərdən 1677-si ali məktəblərə qəbul olmuşdur ki, bu da sənəd verənlərin 51,79 faizini təşkil edir. Tələbə adını qazanan məzunlardan 38 nəfəri xüsusiyyətinə ali məktəblərə qəbul olmuşdur. Ali məktəblərə qəbul imtahanlarında 312 nəfər 500-700 intervalında bal toplamışdır. 2012-ci ildə 600-dən yuxarı bal toplayanların sayı 70 nəfər olmuşdusa, 2013-cü ildə bu rəqəm 108-ə çatmışdır. Yüksək bal toplayaraq ali məktəblərə qəbul olanların içərisində qızların sayı ilbəil artmışdır. Belə ki, 500-700 intervalında bal toplayan qızların sayı 2012-ci ildə 125, 2013-cü ildə isə 183 nəfər olmuşdur. Yüksək bal toplayan məzunlardan 6-sı Prezident təqaüdünə layiq görülmüşdür. Ümumilikdə, 2013-cü ildə 111 məktəbdə məzunlar yüksək nəticə göstərmişlər.

Tədris prosesində şagirdlərə ilkin hərbi biliklərin öyrədilməsi hərbi vətənpərvərlik tərbiyəsinin yüksəldilməsində mühüm əhəmiyyət daşıyır. Tikilən və yenidən qurulan məktəb binalarında hərbi kabinetlərin yara-

dılması, çağırışqədərki hazırlıq fənninin hərtərəfli tədrisi şagirdlər arasında hərbi təhsilə marağı xeyli artırmışdır. 2013-cü ildə muxtar respublikanın ümumtəhsil məktəblərindən Heydər Əliyev adına Hərbi Liseyə 257 kursant qəbul olmuşdur.

Muxtar respublikada ali təhsil müəssisələrinə sənəd verənlərlə yanaşı, ümumi orta təhsil bazasından orta ixtisas məktəblərinə sənəd verənlərin də sayı artmışdır. 2012-ci ildə tam orta təhsil bazasından orta ixtisas məktəblərinə 211, 2013-cü ildə isə 287 nəfər məzun qəbul olunmuşdur. Ümumilikdə, bu il ümumi orta və tam orta təhsil bazalarından ali və orta ixtisas məktəblərinə qəbul olan məzunların sayı 2192 nəfərə çatmışdır.

Bazar iqtisadiyyatına keçidlə əlaqədar peşə təhsilinin yeni inkişaf mexanizmi formalaşmış, müəyyən ixtisaslar üzrə biliklərin verilməsi zərurətə çevrilmişdir. Bununla əlaqədar muxtar respublikamızda texniki-peşə təhsili sisteminin genişləndirilməsi diqqət mərkəzində saxlanılır.

pərvərliyi gənclərə aşılaya bilsinlər... Yüksək mənəvi keyfiyyətlərə malik olmaq, daim ünsiyyətdə olduğı gənclərə nümunə göstərmək müəllimin borcudur”.

Yeniyetmə və gənclərin gələcəyin savadlı mütəxəssisi, layiqli vətəndaşı kimi formalaşması üçün bütün cəmiyyət maraqlı olmalıdır, xüsusən də məktəblə ailənin birgə fəaliyyəti təmin edilməlidir. **“Adamların mənəvi aləmi təkcə əməkdə, ictimai fəaliyyətdə deyil, həmçinin ailədə formalaşır”, – deyən ümum-millı liderimiz həmin məsələyə də diqqət yetirərək müdrik tövsiyələrini belə ümumiləşdirmişdir: “Məktəblə ailənin sıx, qarşılıqlı əlaqəsi olmadan mükəmməl tərbiyə ola bilməz, çünki bu proses kompleks bir prosesdir və onun səmərəliliyini valideynlərlə pedaqoqların birgə sayı ilə yüksəltmək lazımdır”.**

Ulu öndər Heydər Əliyevin möhtəşəm təlimində ən mühüm məqamlardan biri də mənəvi tərbiyənin xalqımızın əsrlərin sınağından çıxmış şəərəfli ənənələri, ülvı dəyərləri, əxlaqi-etik qənaətləri əsasında həyata keçirməklə əlaqədardır. Bütün bunları kompleks halında nəzərə alan dahi rəhbər demişdir: **“Biz çalışmalıyıq ki, gənclərimiz Azərbaycan xalqına xas olan mənəvi, milli ənənələr əsasında tərbiyə edilsinlər”.**

Ümummillı liderimiz xalqımızın zəngin mənəvi dəyərlər sisteminə, qiymətli mənəvi və mədəni ənənələrə malik olduğunu qürurla vurğulamış, hər bir Azərbaycan vətəndaşını bu irsə layiq olmağa çağırmışdır: **“Biz nadir bir irsin varisləriyik. Hər bir Azərbaycan vətəndaşı bu irsə layiq olmağa çalışaraq böyük bir tarixi keçmiş, zəngin mədəniyyəti, yüksək mənəviyyatı olan ölkəmizin həm dünənininə, həm bu gününə, həm də gələcəyinə daha məsuliyyət hissi ilə yanaşmalıdır”.**

Hazırda müstəqil Azərbaycanda, onun ayrılmaz tərkib hissəsi olan, böyük intibah dövrünü yaşayan Naxçıvanda ulu öndər Heydər Əliyevin əməli və əməlləri bütün istiqamətlərdə, o cümlədən mənəvi tərbiyə sahəsində yüksək səviyyədə həyata keçirilir, dahi rəhbərin əbədiyaşar təliminin, möhtəşəm siyasi kursunun təntənəsi özünü parlaq şəkildə göstərir.

Hüseyn HƏSİMLİ
Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin deputatı,
filologiya elmləri doktoru

Bu istiqamətdə həyata keçirilən tədbirlərin nəticəsidir ki, 2013-2014-cü tədris ilində peşə təhsili müəssisələrinə 400 şagird qəbul edilmişdir. Naxçıvan Muxtar Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin sırası və kiçik rəis heyəti hazırlayan polis məktəbində 101 nəfər ilkin hazırlıq kursu keçmişdir.

Son 9 ildə tam orta ümumtəhsil məktəblərini bitirən məzunlardan 11 min 618-i ali məktəblərə qəbul olunmuşdur. Həmin abituriyentlərdən 1988-i 500-700 intervalında bal toplayaraq ali məktəblərə qəbul olunmuş və Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri tərəfindən mükafatlandırılmışdır.

Təhsil Nazirliyi bundan sonra da məzunların ali və orta ixtisas məktəbləri, həmçinin hərbi və peşə təhsili müəssisələrinə qəbulda yüksək nəticələr əldə etmələri üçün üzərinə düşən vəzifələri layiqincə yerinə yetirəcəkdir.

Naxçıvan Muxtar Respublikası
Təhsil Nazirliyinin mətbuat xidməti

İnsanlarda xüsusi mülkiyyətə münasibətin köklü dəyişməsi, fərdi sahibkarlıq fəaliyyətinin üstün istiqamət alması, öz növbəsində, muxtar respublikada il ərzində istehsal olunan kənd təsərrüfatı məhsullarının həcmnin artmasına da təsir edib.

Dövlət proqramının icra vəziyyəti haqda bir neçə söz

Əhalinin meyvə-tərəvəz məhsullarına olan tələbatının daha dolğun ödənilməsi məqsədilə muxtar respublikada ümumi tutumu 9720 ton olan 14 soyuducu anbar qurularaq istifadəyə verilib, meyvə-tərəvəz və digər ərzaq məhsullarının istehsalında artıma nail olunması üçün emal sənayesinin inkişafı ilə bağlı tədbirlər müəyyənləşdirilib. Qeyd olunanlarla yanaşı, kənd təsərrüfatı məhsullarının ixracını artırmaq, xarici bazarda rəqabətqabiliyyətli məhsul satmaq üçün məhsulun çeşidlənməsi, qablaşdırılması, saxlanması, istehsalı kimi ixraca stimül yaradan tədbirlərin həyata keçirilməsi davam etdirilir.

Meyvə-tərəvəzçilik iqtisadi səmərəlilik baxımından mühüm əhəmiyyətə malikdir. Muxtar respublikanın düzən, dağətəyi və dağlıq ərazilərində kartof, pomidor, sarımsaq, soğan, yerkökü və digər tərəvəzlərin, yerli iqlim və relyefə uyğun tezyetişən meyvə sortlarının becərilməsi, meyvə-tərəvəzçiliyin sənaye miqyasında inkişaf etdirilməsi üçün əlverişli ekoloji mühit mövcuddur.

Muxtar respublikada əhalinin meyvə-tərəvəz məhsuluna olan tələbatı həliyədə yerli istehsal hesabına ödənilir. Bununla belə, tələbatdan artıq olan məhsulların emala yönəldilməsi də prioritet məsələlərdəndir. Meyvə və tərəvəz məhsullarından hazırlanan müxtəlif turşular, tomat pastası, mürəbbələr, şirələr, pürelər, sous və digər konserv məmulatları istehsal etməklə əhalinin bu məhsullara olan tələbatını ödəmək mümkündür. Hazırda əhalinin yuxarıda adları çəkilən məhsullara olan tələbatının əksər hissəsi evlərdə hazırlanmış və ya xaricdən idxal olunan məhsullar hesabına ödənilir. Digər tərəfdən, belə müəssisələrin yaradılması yeni iş yerlərinin açılmasına, əhalinin məşğulluq səviyyəsinin, yerli büdcə gəlirlərinin artmasına və daxili bazarın idxaldan asılılığının tamamilə azalmasına təsir edə bilər.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi Sədrinin 14 fevral 2012-ci il tarixli Sərəncamla təsdiq etdiyi “2012-2015-ci illərdə Naxçıvan Muxtar Respublikasında meyvəçiliyin və tərəvəzçiliyin inkişafı üzrə Dövlət Proqramı” muxtar respublikada hazırkı dövrdə əhalinin artan tələbatına uyğun olaraq, meyvəçiliyin və tərəvəzçiliyin davamlı inkişafı üçün qəbul edilmiş mühüm dövlət sənədidir. Proqramda muxtar respublikada kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalının artırılmasının stimullaşdırılması, 2015-ci ildə ümumi meyvə istehsalını 45 min tona çatdırmaq bir vəzifə olaraq qarşıya qoyulub. Bu məqsədə nail olunması üçün intensiv texnologiyaya əsaslanan yüksəkkeyfiyyətli və məhsuldar sortlardan ibarət meyvə bağlarının salınması, unudulmuş aborigen sortların bərpası, tərəvəz əkinin sahələrinin genişləndirilməsi və məhsul artımına nail olunması, yabanı meyvə-tərəvəz bitkilərindən istifadə imkanlarının müəyyənəşdirilməsi, meyvə və tərəvəzçiliyin genişləndirilməsi zamanı müasir texnologiyanın tətbiqi, mövsümlərarası dövrlərdə əhalinin fasiləsiz giləmeyvə, meyvə və tərəvəz məhsulları ilə təmin edilməsi üçün anbar şəbəkələrinin və saxlama soyuducu kameraların yaradılması, daxili bazarın qorunması, meyvə-tərəvəz məhsullarının tədricən idxalının azaldılması və ixracının təşkili, yeni, müasir istehsal müəssisələrinin yaradılması kimi mühüm tədbirlərin həyata keçirilməsi planlaşdırılıb.

Bəs mühüm dövlət proqramının icrası bölgələrimizdə necə həyata keçirilir?

Ötən dövr ərzində bu proqramın icrası istiqamətində Şahbuz rayonunda müvafiq dövlət qurumları tərəfindən konkret olaraq hansı işlər görüldü?

Məsələ ilə bağlı ilk müraciət etdiyimiz qurum muxtar respublika Dövlət Torpaq və Xəritəçəkmə Komitəsi oldu. Komitə

tədən Şahbuz rayonunda görülmüş işlərlə bağlı qəzetimizə verilən məlumatda bildirilir ki, komitə və Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin əməkdaşları bütün kəndlərdə əkin sahələrinin mövcud vəziyyətinin öyrənilməsi məqsədilə torpaq nümunələri götürərək müvafiq analizlər aparıb, tədqiqat aparılan sahələrdə kənd təsərrüfatı bitkilərindən nəzərdə tutulan məhsuldarlığın alınması üçün mineral gübrə normaları müəyyənləşdirilib və yekun olaraq həmin kəndlərin kartoqramma xəritələri hazırlanaraq bələdiyyələrə təqdim edilib. Hal-hazırda becərilən meyvə sortlarının məhsuldarlığının unudulmuş bəzi meyvə sortlarının məhsuldarlığından aşağı olduğu və xəstəliklərə qarşı davamlılığına görə aborigen sortlardan geri qaldığı torpaq mülkiyyətçilərinin, istifadəçilərinin və icarəçilərinin diqqətinə çatdırılıb. Bundan başqa, rayonun bütün kəndlərində Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin mütəxəssisləri ilə birlikdə torpaq mülkiyyətçilərinin, istifadəçilərinin və icarəçilərinin istifadəsində olan torpaq sahələrinə baxış keçirilib, torpaqların konfiqurasiyası aparılaraq sahələrdə şoran, şorakət torpaqlar qeydə alınmayıb. Həmçinin torpaq istifadəçilərinə torpaqlardan səmərəli istifadə olunması və onların münbitliyinin artırılmasına dair tövsiyələr verilib. Rayon ərazisində dəmyə əkin sahələrinin əkin dövrüyyəsindən kənarda saxlanılmasının onların münbit qatının yağan leysan yağışları vasitəsilə yuyulmasına gətirib çıxardığı istifadəçilərin diqqətinə çatdırılıb. Rayon ərazisində əkin atlasına uyğun olaraq, meyvə və tərəvəz əkinin sahələrinin müəyyən edilməsi üçün adıçəkilən nazirliyin əməkdaşları ilə birlikdə sahələr müəyyənləşdirilib, maarifləndirici tədbirlər həyata keçirilərək yerli icra orqanlarına və torpaq mülkiyyətçilərinə əkin atlaslarının elmi əsasları barədə məlumat verilib, atlaslardan istifadə qaydaları izah olunub. Bundan əlavə, rayonda torpaq islahatı zamanı dövlət və bələdiyyə mülkiyyətində saxlanılan, habelə istifadə olunmayan 9,3 hektar torpaq sahəsi müəyyən edilərək plana alınmış kəndlərin elektron xəritə materialları üzərinə köçürülüb və eksplikasiyası tərtib edilib. Şahbuz rayonu üzrə tərtib olunmuş xəritə materialları məlumat üçün Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinə və rayon İcra Hakimiyyətinə göndərilib. Şahbuz rayonunda yerli icra orqanları, torpaq mülkiyyətçiləri, istifadəçiləri və icarəçiləri ilə görüşlər keçirilib, onlara torpaqların münbitliyinin qorunması və artırılması, müasir əkin üsullarının və texnologiyalarının əhəmiyyəti barədə ətraflı məlumatlar verilib. Torpaq və iqlim xüsusiyyətlərinə uyğun yerli meyvə və tərəvəz sortlarının əkilməsinin, torpaqların bu məqsədlə düzgün, aqrotexniki qaydalara əməl edilməklə becərilməsinin əhəmiyyəti izah edilib.

Dövlət proqramının icrası ilə bağlı Şahbuz rayonunda Naxçıvan Muxtar Respublikası İqtisadi İnkişaf Nazirliyi tərəfindən də bir sıra tədbirlər həyata keçirilib. 2012-ci ildə Sahibkarlığa Kömək Fondu tərəfindən 2 sahibkara 8 hektar sahədə bağçılıq təsərrüfatlarının yaradılması məqsədilə 56 min manat məbləğində kredit verilib. 2013-cü ilin ötən dövründə isə fond tərəfindən 5 sahibkara 19 hektar sahədə bağçılıq təsərrüfatlarının yaradılması məqsədilə 115 min 100 manat məbləğində kreditlər verilib.

Ümumiyyətlə, Şahbuz rayonunda həyata keçirilən tədbirlər belə deməyə əsas verir ki, proqramın icra müddəti başa çatdığında bölgədə meyvə-tərəvəzçilik sahəsində böyük nailiyyətlər əldə ediləcək.

✍ Səbuhi HÜSEYNOV

Naxçıvan Muxtar Respublikası Kənd Təsərrüfatı Nazirliyindən qəzetimizə verilən məlumatda bildirilir ki, 2012-ci ildə Şahbuz rayonunda 30,5 hektar sahədə meyvə bağları salınıb və 27000 ədəd meyvə tingi əkilib. 2013-cü ildə də bu proses davam etdirilib. Bundan

başqa, proqramın icrasına aidiyyəti orqanlarla birlikdə rayon bələdiyyələrinin ehtiyat fonduna daxil olan kənd təsərrüfatına az yararlı torpaq sahələrində ekspedisiya işləri aparılıb, meyvə bağlarının salınması üçün istifadə olunacaq torpaq sahələrinin planaalma işləri başa çatdırılıb. Hazırlanmış plan və xəritə materialları rayonun aid təşkilatlarına təqdim olunmaqla rəsmi şəkildə tövsiyələr verilib. Eyni zamanda Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin əməkdaşları mütləmədi olaraq rayonun ayrı-ayrı kəndlərində torpaq sahibkarları ilə görüşlər keçirərək meyvəçilik və tərəvəzçiliyin inkişaf etdirilməsi, tətbiq olunan aqrotexniki tədbirlər kompleksi barədə maarifləndirmə aparıblar. Nazirlik əməkdaşları rayonun mütəxəssisləri ilə birlikdə tətbiq olunan meyvə-tərəvəz sortlarının botaniki və biomorfoloji xüsusiyyətləri haqqında əkiləcək torpaq sahələrinin struktur tərkibini öyrənərək sahibkarlara tövsiyələr veriblər. Bitki Mühafizəsi Stansiyasının əməkdaşları mütləmədi olaraq rayonda mövcud meyvə bağları sahibkarları ilə görüşlər keçirərək meyvə bitkilərinin zərərverici və xəstəliklərinə qarşı mübarizə aparılmasında mütləmədi üsullar haqqında geniş maarifləndirmə tədbirləri təşkil ediblər. Rayonun torpaq tiplərinə uyğun kənd təsərrüfatı maşın və mexanizmlərindən istifadə etməklə meyvə bağlarının, eləcə də tərəvəz sahələrinin becərilməsində əl əməyinin yüngülləşdirilməsinə də xüsusi diqqət yetirilib. Nazirlik tərəfindən meyvəçilik və tərəvəzçilik sahələrinə dair biznesplanlar hazırlanaraq buklet informasiya bülletenləri şəklində torpaq sahibkarlarına təqdim olunub.

Şahbuz Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının aqrar məsələlər üzrə müavini Yenibar Vəliyevlə söhbətimiz də elə sözügedən dövlət proqramının icra vəziyyəti barədə oldu. O bildirdi ki, rayon ərazisinin 2765 hektar sahəsi əkin altındadır. Rayonun iqlim şəraiti burada kartofçuluğun inkişafı üçün çox əlverişlidir. Bunu nəzərə alan torpaq mülkiyyətçiləri, xüsusilə Ağbulaq, Gömür, Kükü kəndlərinin sakinləri torpaq sahələrinin böyük hissəsində kartof əkib-becərilirlər. Ümumilikdə, bu il rayon üzrə 416 hektar kartof əkinin sahəsindən 6 min tondan çox məhsul götürülüb. Bu sahənin inkişafı üçün 262 nəfərə 262 min manat kredit verilib. Dövlət proqramının icrası istiqamətində rayonda həyata keçirilən tədbirlər meyvə və tərəvəz istehsalının artımına müsbət təsir göstərir. Proqramın qəbulundan ötən müddət ərzində rayonda iməciliklər yolu ilə bağ sahələri 40 hektara çatdırılıb. Yeddi nəfər isə bu sahəni inkişaf etdirmək üçün kredit götürərək yeni meyvə bağları salıb. Meyvəçilər üçün cari ili uğurlu saymaq olar. Belə ki, ümumilikdə 790,8 hektar meyvə bağı olan bölgədə 584 hektar məhsulverən sahədən ilin ilk 11 ayında 6 min tona yaxın məhsul götürülüb.

Şahbuzlular tərəvəzçilikdə də yaxşı təcrübəyə malikdirlər. Başa çatan təsərrüfat ilində 283 hektar sahədən tərəvəz tədarük edilib. Rayonda son illər üzümçülüyn inkişafına da diqqət artıb. Bunun nəticəsidir ki, ötən illərdə salınmış 17 hektar üzüm bağının 13 hektarı artıq məhsul verir. Bağlardan 156 ton məhsul götürülüb. Göstəricilər dövlət proqramının icrasının uğurlu nəticələrindən xəbər verir.

“Ləzzət Qida Sənaye” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti yeni çeşidlərdə yerli ərzaq məhsulları istehsal edir

İnkişaf etmiş dövlətlərin təcrübəsi sübut edir ki, iqtisadiyyatın sabit tempini qorumaq üçün yerlərdə sahibkarlığın inkişafı və onun rolunun artırılması, müasir infrastrukturun yaradılması iqtisadi siyasətin prioritet məsələlərindən biri olmalıdır. Bu məqsədlə muxtar respublikamızda da sahibkarlıq mühitinin formalaşması, iş adamları üçün əlverişli şəraitin yaradılması istiqamətində ardıcıl və məqsədyönlü tədbirlər həyata keçirilir.

Sahibkarlıq subyektlərinin fəaliyyətinin stimullaşdırılması və genişləndirilməsi özəl sektorun Ümumi Daxili Məhsuladakı payının ilbəil artması ilə müşahidə olunur. Bu artım, öz növbəsində, daxili bazarın yerli istehsal hesabına keyfiyyətli məhsullarla təmin olunmasına rəvac vermişdir. 1995-1996-cı illərdə yalnız 4-5 növ məhsula olan tələbatın az bir hissəsinin yerli istehsal hesabına ödənilməsi muxtar respublikamızda hazırda yeni yaradılmış və ya fəaliyyəti bərpa olunmuş müəssisələrdə 115 növdə, 459 çeşiddə ərzaq, 231 növdə, 529 çeşiddə qeyri-ərzaq olmaqla, cəmi 346 növdə, 988 çeşiddə məhsul istehsal olunur. 106 növdə ərzaq, 226 növdə qeyri-ərzaq olmaqla, cəmi 332 növdə məhsula olan tələbat tamamilə yerli istehsal hesabına ödənilir.

Naxçıvan şəhərində fəaliyyət göstərən “Ləzzət Qida Sənaye” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti də özəl bölmənin, sahibkarlıq fəaliyyətinin inkişafına yaradılan şəraitdən bəhtərilən dövlət qayğısından bəhtərəlməmiş, sənaye şəhərciyi üçün ayrılmış ərazidə inzibati və satış şöbəsi binaları, istehsal sahələri, yeməcxana, anbar tikilib istifadəyə verilmişdir.

1998-ci ildə qənnadı sexi ilə fəaliyyətə başlayan müəssisənin maliyyə imkanı artıqca fəaliyyəti genişləndirilmiş, kənd təsərrüfatı məhsullarının təmizlənməsi, çeşidlənməsi, qovrulması və paketlenməsi sexi istifadəyə verilməmişdir. Burada gün ərzində 10 ton məhsul istehsal etmək mümkündür. Qovurma avadanlığının gündəlik istehsal gücü 4-4,5 ton, paketləmə avadanlığının gücü isə 3,5 tondur. Daha müasir texnoloji avadanlıqlar tətbiq olunmaqla daxili bazarın tələbatına uyğun müxtəlif çeşiddə məhsulların istehsalı da diqqət mərkəzində saxlanılmış, qənnadı sexində Türkiyə Respublikasından alınmış istehsal gücü dəqiqədə 200-300 ədəd doqranmış qəndi tək və cüt paketləyən, istehsal gücü gündə 200-300 kiloqram lokum, kənd təsərrüfatı məhsullarının təmizlənməsi, çeşidlənməsi, qovrulması və paketlenməsi sexində isə istehsal gücü saatda 50 kiloqram qarğıdalı çubuğu olan müasir texnoloji avadanlıqlar quraşdırılmışdır. İstehsal olunan şəəkərli, duzlu və ədviyyatlı qarğıdalı çubuqları 20, 40, 100 və 200 qramlıq paketlərdə, tək və cüt paketlənməmiş qənd

150, 750 qramlıq və 4 kiloqramlıq, çərəzli və meyvəli lokum isə nəfis tərtibatla bəzədilmiş 450 və 900 qramlıq taralarda satışa çıxarılır. Hazırda qənnadı sexində 5 çeşiddə qənd və 2 çeşiddə lokum istehsal olunur. Müəssisədə istehsal olunan məhsulların xammal ehtiyatı, əsasən, yerli əhalidən alınır ki, bu da aqrar sektorun inkişafına, eləcə də torpaq mülkiyyətçilərinin alıcı problemi ilə üzləşməməsinə öz müsbət təsirini göstərir. Yəni torpaq mülkiyyətçiləri istehsal etdikləri lobya, noxud, günəbaxan, balqabaq tumu, mərcimək və başqa kənd təsərrüfatı məhsullarını müəssisəyə təhvil verməklə gəlir əldə edirlər. Sahibkarlıq fəaliyyətinin inkişafı əhalinin məşğulluq səviyyəsinin yüksəldilməsinə, daxili bazarın keyfiyyətli yerli məhsullarla təmin olunmasına əlverişli şərait yaratmaqla bərabər, xaricdən mənşəyi məlum olmayan, keyfiyyətsiz məhsulların muxtar respublikamıza idxal olunmasının qarşısını alır.

Müasir texnoloji avadanlıqlar tətbiq olunmaqla fəaliyyət genişləndirilən müəssisədə istehsalın həcmnin artırılması ilə əlaqədar əlavə işçi qüvvəsi cəlb olunmuşdur. 10 nəfər işçi qüvvəsi ilə fəaliyyətə başlayan müəssisədə hazırda 190 nəfər çalışır ki, onlar da yüksək əməkhaqqı və xüsusi geyim formaları ilə təmin edilmişlər.

Müəssisədə sanitar-gigiyenik və texniki təhlükəsizlik qaydalarına ciddi əməl olunur. Burada fəaliyyət göstərən 2 istehsal sahəsinin hər birində Türkiyə istehsalı olan avadanlıqlar quraşdırılmış, istehsal prosesi avtomatlaşdırılmışdır. Bazar iqtisadiyyatının tələblərinə uyğun keyfiyyətli məhsul istehsalı ilə yanaşı, məhsulun quruluşunun, dizaynının yüksək səviyyədə olması və ekoloji cəhətdən təmiz şəraitdə qablaşdırılması da diqqət mərkəzində saxlanılır. Müəssisədə 21 adda, 88 çeşiddə məhsul istehsal olunaraq müxtəlif tütümlü taralarda qablaşdırılır. Məhsullar Naxçıvan Muxtar Respublikası Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsi tərəfindən qeydiyyatı alınmış “Ləzzət” əmtəə nişanı ilə müəssisənin balansında olan maşınlarla Naxçıvan şəhərində və ayrı-ayrı yaşayış məntəqələrində fəaliyyət göstərən ticarət obyektlərinə paylanılır.

✍ Kərəm HƏSƏNOV

“Heydər Əliyev ili”nin quruculuq ərməğanları

Culfa rayonunun Teyvaz kəndi

Şərur rayonunun Sərxanlı kəndi

Şərur rayonunun Gümüşlü kəndi

Culfa rayonunun Kırna kəndi

Şərur rayonunun Dəmirçi kəndi

Şahbuz rayonunun Qızıl Qışlaq kəndi

Babək rayonunun Çəsməbasar kəndi

Ordubad rayonunun Xurs kəndi

Ordubad rayonunun Ələhi kəndi

Kəngərli rayonunun Xok kəndi

Naxçıvanlı gənclərin görüşü

Dekabrın 26-da “Duzdağ” otelinin tədbirlər salonunda sosial şəbəkələrdə və ictimai həyatda fəal gənclərin görüşü keçirilmişdir. Tədbirdə bir qrup gəncin mükafatlandırılması olmuş və vətənpərvərlik mahnılarından ibarət konsert təşkil edilmişdir. Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri yanında Gənclər Fondunun, Naxçıvan Muxtar Respublikası Gənclər və İdman Nazirliyinin, həmçinin Yeni Azərbaycan Partiyasının Naxçıvan Muxtar Respublika Təşkilatının Heydər Əliyev adına Gənclər Birliyinin birgə təşkil etdiyi tədbirdə fəallığı ilə seçilən gənclər mükafatlandırılmışlar. Tədbirdə

çıxış edənlər Naxçıvan Muxtar Respublikasında son illər gənclərə göstərilən qayğıdan, müxtəlif sahələrdə gənclərin qazandığı uğurlardan bəhs etmiş, qarşıdakı illərdə bu ənənənin davam edəcəyini bildirmişlər. YAP-ın Naxçıvan Muxtar Respublika Təşkilatının Heydər Əliyev adına Gənclər Birliyinin üzvü Elvin Əliyev çıxışında muxtar respublika rəhbərinin bu sahədə həyata keçirdiyi təqdirəlayiq işləri xüsusilə vurğulayaraq, gənclərə göstərilən qayğının artıq bəhrələrini verdiyini bildirmişdir.

Sonra söz musiqiçilərə verilmişdir. Vətənpərvərlik mahnılarının mahir ifaçısı Şəmistan Əlizamanlı, qardaş Türkiyədən tədbirə dəvət olunmuş saz ifaçısı Əsəd Qabaqlı, həmçinin Naxçıvan Dövlət Universitetinin tələbəsi Təbriz Novruzlu və Naxçıvan Musiqi Kollecinin tələbəsi Gülər Əhmədli ifa etdikləri mahnılarla tədbirə toplaşanlara xoş anlar yaşatmışlar.

✶ Ceyhun MƏMMƏDOV

Brayl əlifbasının tədrisi üzrə kurs təşkil olunub

Görmə qabiliyyəti məhdud insanların sosial reabilitasiyalarının təşkili muxtar respublikamızda daim diqqət mərkəzində saxlanılır. Bu kateqoriyadan olan insanların oxuma və yazması üçün onlara brayl şriftli əlifbanın öyrədilməsinin böyük rolu vardır. Bu əlifbanın öyrədilməsi onların birləşməsində mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

Bu məqsədlə Məhdud Fiziki İmkanlılar üçün Naxçıvan Regional İnformasiya Mərkəzində görmə qabiliyyəti məhdud şəxslər üçün brayl əlifbasının tədrisi üzrə növbəti kurs təşkil edilib. Kursa məktəb təhsili olmayan 18 yaşından yuxarı görmə qabiliyyəti məhdud 5 şəxs cəlb edilib. Kurs iştirakçılarına brayl şriftlər öyrədiləcək, eyni zamanda xüsusi

brayl monitorlar vasitəsilə informasiya texnologiyaları sahəsində bilik və bacarıqlar aşılanacaq. Dərsləri mərkəzin müəllimi Elməddin Kərimov tədris edir. Həftənin I, II və IV günləri keçirilməsi nəzərdə tutulan kurs 8 ay davam edəcək.

Məlumat üçün qeyd edək ki, brayl əlifbası görmə qabiliyyəti məhdud insanların oxuyub-yazması üçün 1821-ci ildə fransız tiflopedaçoqu Luis Brayl tərəfindən tərtib edilən qabarıq nöqtəli əlifbadır. O, 6 qabarıq nöqtənin müxtəlif kombinasiyalarından istifadə edərək bütün hərf və rəqəmləri, həmçinin durğu işarələrini yaratmışdır.

**Naxçıvan Muxtar Respublikası
Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi
Nazirliyinin mətbuat xidməti**

Allah rəhmət eləsin

Naxçıvan Muxtar Respublikası Rabitə və İnformasiya Texnologiyaları Nazirliyinin kollektivi iş yoldaşları Tamella Rzayevaya, anası

LEYLAN XANIMIN vəfatından kədərliyini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Naxçıvan Muxtar Respublika Xəstəxanasının baş həkimi Əli Ələsgərov və xəstəxananın həkimlərindən Qasım Əliyev, Məhərrəm

Tarverdiyev, Elxan Abdullayev, Bəxtiyar Hüseynov, Elsevər Ağəliyev və Etibar Bababəyli iş yoldaşları Xaspolad Tutayuka, dayısı

AYDIN ƏLİYEVİN vəfatından kədərliyini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Kardioloji Mərkəzinin kollektivi iş yoldaşları Dünyanur Həsənova, qayınması

FATMA XANIMIN vəfatından kədərliyini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Naxçıvan Muxtar Respublika Xəstəxanasının Urologiya şöbəsinin kollektivi iş yoldaşları Xaspolad Tutayuka, dayısı

AYDIN ƏLİYEVİN vəfatından kədərliyini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

ŞƏRQ qapısı

Baş redaktor:
TURAL SƏFƏROV

Ünvan: AZ-7000,
Naxçıvan şəhəri, “Təbriz” küçəsi, 1.

Telefonlar: Məsul katib: 545-62-47
Şöbələr: 545-81-44, 545-51-18
Müxbirlər: 545-75-21, Faks: 544-52-52
E-mail: serqqapisi@nakhchivan.az

Qeydiyyat №: 575

Əlyazmalara cavab verilmir
və onlar geri qaytarılır

Nömrəyə məsul: Səbuhi Hüseynov

Qəzet redaksiyanın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnilib və
“Əcəmi” NPB-də ofset üsulu ilə çap olunmuşdur.

Tiraj: 3940. Sifariş № 1173